

Lausunto

17.4.2020

20-137541

Eduskunta
Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle koskien hallituksen esitystä HE 51/2020 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä lausuntoa siitä, miksi HE:ssä 51/2020 tukioikeutta on esitetty työ- tai virkasuhteessa oleville henkilöille, mutta ei yksinyrittäjille.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa seuraavaa:

Ehdotetussa laissa koronavirusepidemian vuoksi palkatta työstä poissa olevalle maksettavasta väliaikaisesta tuesta säädettävällä tuella (jälj. epidemiatuki) on tarkoituksena turvata niiden henkilöiden toimeentuloa, jotka joutuvat jäämään pois työstään hoitaakseen varhaiskasvatusikäistä tai perusopetuksen alaluokilla olevaa lastaan taikka erityistarpeista lastaan. Samoin tukea ehdotetaan maksettavaksi niille henkilöille, jotka ohjataan ulkomailta saapumisen vuoksi kahdeksi viikoksi karanteeniin vastaaviin olosuhteisiin.

Väliaikeinen epidemiatuki on tarkoitettu tilanteisiin, joissa henkilö noudattaa hallituksen poikkeusoloissa antamia suosituksia ja tästä syystä jää vaille ansiotuloja eikä kuulu minkään muun etuuden piiriin. Kyse on siis henkilöistä, joilla ei ole mahdollisuutta saada mitään muuta toimeentuloa turvaavaa etuutta. Yrittäjien, mukaan lukin yksinyrittäjät, on mahdollista saada työmarkkinatukea. Tästä syystä epidemiatuki on rajattu työ- ja virkasuhteessa oleville.

Työttömyysturvalakiin on tehty poikkeusolojen takia useita väliaikaisia muutoksia, muun muassa koskien yksinyrittäjien toimeentulon turvaamista. Työmarkkinatukea voidaan maksaa päätoimisesti yrittäjänä työllistyneelle henkilölle, jonka päätoimisen työskentelyn yrityksessä katsotaan päättyneen ja päättymisen on syynä hyvin laajalle levinnyt vakava tartuntatauti. Lisäksi henkilön päätoimisen työskentelyn voidaan tietyin edellytyksin katsoa päättyneen, jos yritystoiminnasta saatava tulo on vähentynyt, ja tulon vähentyminen johtuu hyvin laajalle levinneestä vakavasta tartuntataudista. Henkilön päätoiminen työskentely voidaan näissä tilanteissa katsoa päättyneeksi, vaikka yritystoimintaa ei lopetettaisi. Työmarkkinatuen maksaminen edellyttää, että henkilö ilmoittautuu työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon ja hänen oikeudestaan työmarkkinatukeen annetaan työvoimapolitiittinen lausunto Kansaneläkelaitokselle. Määräaikainen laki on voimassa 30.6.2020 asti. Lakia sovelletaan työmarkkinatukeen, jota maksetaan ajalta 16.3.2020–30.6.2020.

Yrittäjällä on siten oikeus työmarkkinatukeen myös siinä tapauksessa, että päätoimisen työskentelyn päättymisen johtuu koronavirustilanteesta aiheutuvasta lapsen hoidosta. Koska yrittäjien toimeentulo on turvattu työmarkkinatuella, sosiaali- ja terveysministeriö ei näe perusteltuna laajentaa epidemiatukioikeutta koskemaan yrittäjiä. Tuen hakemisen sekä toimeenpanon sujuvuuden ja hakemusten mahdollisimman nopean käsittelyn näkökulmasta epidemiatuen edellytykset on haluttu pitää mahdollisimman yksinkertaisina ja selkeinä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo@stm.fi
stm.fi

Todettakoon lisäksi, että yksinyrittäjiä tuetaan epidemiatilanteessa myös muilla toimenpiteillä. Yksinyrittäjät voivat hakea kunnilta 2000 euron suuruisia kertakorvausta yksinyrittäjän yritystoiminnasta aiheutuneisiin kustannuksiin. Näitä ovat esimerkiksi yritystoimintaa varten hankittujen tilojen ja laitteiden kustannukset sekä kirjanpito- ja toimistomenot. Tukea voidaan myöntää kustannuksiin, jotka ovat aiheutuneet 16.3.–31.8.2020 välillä. Tuen ehtona on, että yksinyrittäjän taloudellinen tilanne ja liikevaihto ovat heikentyneet koronavirusepidemian vuoksi 16.3.2020 jälkeen ja että yksinyrittäjällä katsotaan olevan edellytykset kannattavaan liiketoimintaan. Tuki ei ole riippuvainen toiminnan oikeudellisesta muodosta tai rahoitustavasta. Yksinyrittäjien tuki ja yrittäjän määräaikainen työttömyysturva eivät vaikuta toisiinsa.

Johtaja

Liisa Siika-aho

Neuvotteleva virkamies

Eva Ojala